

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія політичних вчень

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Затверджено на
засіданні кафедри
міжнародних відносин
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія політичних вчень
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна
Курс / семестр	3/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Мета дисципліни є засвоєння знань щодо основних етапів розвитку політичної думки, її відомих представників та їхніх концепцій.

Основними **завданнями** вивчення студентами дисципліни «Історія політичних вчень» є засвоєння ними знань та набуття навичок щодо:

- основних наукових проблем, предмету та завдань курсу Історії політичних вчень;
- особливих рис політичних поглядів від найдавнішого часу до поч. ХХІ ст.;
- розуміння того, як ідеї і досягнення минулого впливають на сучасні політичні погляди, на теорію і практику наших днів;
- застосування ідей і досягнень минулого в сучасній політичній практиці;
- опрацювання джерел, монографічної літератури та наукових статей;
- користування історичною та політологічною термінологією;
- використання конкретно-історичного та аналітичного матеріалу для історичних реконструкцій виникнення та функціонування тих чи інших політичних ідей;
- застосування набутих знань у науковій роботі.

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та компетентність практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

Програмні результати навчання

РН4. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН5. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

3. Структура дисципліни

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Історія політичних вчень як частина політичних наук	<ul style="list-style-type: none"> • Засвоїти предмет історії політичних вчень. • Розглянути методи вивчення питань історії політичних вчень. • Ознайомитися з основними завдання курсу. • Засвоїти особливості роботи з джерелами та критикою. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
2.	Тема 2. Політичне вчення Стародавнього Сходу та Греції.	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомитися із політичними вченнями в Єгипті та Вавілоні. • Розглянути політичні вчення в Індії та Китаї. • Охарактеризувати політичну думку Стародавньої Греції. • Проаналізувати політичне вчення Арістотеля та політичну думку періоду еллінізму. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
3.	Тема 3. Політичне вчення в Стародавньому Римі	<ul style="list-style-type: none"> • Розглянути політичну ідеологію в період Республіки. • Проаналізувати політичні вчення в Римі в часи принципату. • Визначити особливості політичного вчення в період розпаду і загибелі Римської імперії 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
4.	Тема 4. Політичне вчення Середньовічної Західної Європи	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомитися з характеристикою Середньовіччя. • Проаналізувати феодалізм та особливості станово-представницької монархії. • З'ясувати засади християнського неоплатонізму Августина • Охарактеризувати політичне вчення Фоми Аквінського. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
5.	Тема 5. Політичне вчення епохи Відродження, Реформації та Просвітництва	<ul style="list-style-type: none"> • Дати характеристику Відродження та Реформації. • З'ясувати політичні погляди Нікколо Макіавеллі. Дати визначення терміну «макіавеллізм». • Розглянути політичні ідеї діячів Реформації 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної

		<ul style="list-style-type: none"> Охарактеризувати Просвітництво З'ясувати політичні вчення Вольтера, Монтеск'є, Руссо, Гольбаха та Гельвеція 	<p>роботи,</p> <ul style="list-style-type: none"> Завдання для самостійної роботи
6.	Тема 6. Політична думка в США та Німеччині в др. пол. XVIII – на поч. XIX ст.	<ul style="list-style-type: none"> Розглянути війну колоній за незалежність. Утворення США. З'ясувати політичні погляди Олександра Гамільтона і Томаса Джефферсона Охарактеризувати політичні ідеї Джеймса Медисона і Томаса Пейна Пізнати суспільно-політичний устрій Німеччини З'ясувати політичне вчення Канта, Фіхте та Гегеля 	<ul style="list-style-type: none"> Тести, Контрольні запитання, Кейси, Завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
7.	Тема 7. Утопічний соціалізм. Політичне вчення марксизму, ленінізму та маоїзму	<ul style="list-style-type: none"> Проаналізувати ідеї утопічного соціалізму Розглянути передумови формування ленінізму. Проаналізувати вчення К. Маркса. Охарактеризувати політичне вчення В. І. Леніна З'ясувати політичні ідеї Бухаріна, Сталіна, Мао Цзедуна 	<ul style="list-style-type: none"> Тести, Контрольні запитання, Кейси, Завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
8.	Тема 8. Сучасні політичні ідеології	<ul style="list-style-type: none"> Охарактеризувати консерватизм та неоконсерватизм. Проаналізувати лібералізм та неолібералізм. З'ясувати характерні особливості націоналізму Визначити нацизм та неонацизм Розуміти політичну ідеологію соціал-демократії 	<ul style="list-style-type: none"> Тести, Контрольні запитання, Кейси, Завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
9.	Тема 9. Сучасні політичні мислителі	<ul style="list-style-type: none"> З'ясувати політичні ідеї Самуеля Гантінгтона Проаналізувати політичні концепції Бжезінського та Кіссінджера Розуміти політичні візії Френсіса Фукуями Знати постколоніальну теорію Едварда Саїда 	<ul style="list-style-type: none"> Тести, Контрольні запитання, Кейси, Завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
10.	Тема 10. Розвиток політичної думки в Україні	<ul style="list-style-type: none"> Проаналізувати джерела політичних ідей в Україні Розглянути розвиток ідеї державності в козацько-гетьманський період. Охарактеризувати основні напрямки розвитку суспільно- 	<ul style="list-style-type: none"> Тести, Контрольні запитання, Кейси, Завдання для індивідуальної роботи

	<p>політичної думки в Україні в XVIII - XIX ст.</p> <ul style="list-style-type: none"> З'ясувати соціально-політичну думку про національне відродження й державність України початку XX ст. Розглянути зародження і утвердження сучасної політичної думки й політичної науки в Україні. 	<p>роботи,</p> <ul style="list-style-type: none"> Завдання для самостійної роботи
--	---	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	40
Бали за теми, винесені на лекційні заняття	30
Бали за колоквиум	20
Бали за самостійне опрацювання додаткової літератури	10
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на парах	Оцінка за контрольну роботу	Оцінка за індивідуальну роботу	Оцінка за самостійну роботу	Разом
40	30	20	10	100
<ul style="list-style-type: none"> Оцінювання відповідей студентів на практичних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою 				

Поточний контроль з дисципліни «Переговорний процес у міжнародній практиці» відбувається шляхом перевірки засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять, написання контрольної роботи, підготовки індивідуальної роботи та контролю самостійного опрацьованої додаткової літератури.

Перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей (в тому числі у формі презентацій), коротких письмових / тестових робіт. За опрацювання тем, визначених для семінарських занять студент може отримати максимально 40 балів. Відповідна форма активності студентів оцінюється за стобальною системою. У кінці семестру сума всіх оцінок ділиться на кількість оцінок, далі вона ділиться на 10 та множиться на 4.

Контроль засвоєння знань та навичок, що базуються на лекційному матеріалі, здійснюється шляхом написання студентами контрольної роботи (у розгорнутій та/або тестовій формі). За опрацювання тем, визначених для семінарських занять, студент може отримати максимально 30 балів.

Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом підготовки до колоквиуму. Колоквиум оцінюється максимально у 20 балів.

Студентам також пропонується самостійне опрацювання наукових джерел, які є знаковими для відповідної дисципліни. Контроль засвоєння відповідних знань здійснюється у тестовій формі та максимально оцінюється у 10 балів.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до [Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» \(введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.\)](#) та [Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» \(Нова редакція\) \(введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.\)](#) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

- «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
Література: Основна Безродний, Є. Ф. Уткін О.І. Історія політичних вчень : навч. посібник. – К. : ВД Професіонал, 2006. – 432 с. Демократія: Антологія / Упорядник О.Проценко. К.: Смолоскип, 2005. 1108 с. (Політичні ідеології). Зонгаймер К. Як нацизм прийшов до влади. – К.: Дух і літера, 2009. 320 с. Історія політичної думки : навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / за заг. ред. Н.М.Хоми. Рек. МОН. Львів : Новий Світ-2000, 2014. 766 с.	

Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму: Монографія. К.: Либідь, 1999. 352 с.
Консерватизм: Антологія. 2-ге вид. / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К. : ВД «Простір», «Смолоскип», 2008. 788 с. (Політичні ідеології).

Кормич, А. І. Історія вчень про державу і право : у 2-х ч.: навчальний посібник. Рек. МОН, 4-е вид, доп. К. : Правова єдність, 2015. 416 с.

Лібералізм: Антологія. 2-ге вид. / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К. : ВД «Простір», «Смолоскип», 2009. 1128 с. (Політичні ідеології).

Макіявеллі Н. Володар. Пер. з італ. М. Островерхи. Новий Йорк, 1976. 164 с.

Марчук В. П. Історія політичних і правових вчень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 480 с. URL: https://maur.com.ua/assets/files/lib/book/p10_09.pdf

Націоналізм : антологія / упоряд. О.Проценко, В.Лісовий. 3-тє вид. К. : ВД «Простір», «Смолоскип», 2010. 684 с. (Політичні ідеології).

Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. К.: Видавничий центр «Академія», 2009. 528 с.

Хрестоматія з історії політичних вчень: посібник / Упорядник та автор коментарів Уривалкін О. М. К.: Дакор, КНТ, 2008. 456 с.

Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021. 472 с.

Додаткова

Айзехен, Б. Единбурзький погляд на історію демократії від давніх часів до майбутніх можливостей. Пер.з англ. Р.Машкової, О.Хоменко. Х. : Фоліо, 2017. 639 с.

Гаврилишин П., Дерещук Т. Ефективність суспільства у поглядах Богдана Гаврилишина. Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис, 2022. Чис. 27. С. 190–195.

Дейвіс Н. Європа: Історія / Норман Дейвіс. Пер. з англ. П. Тарашука. Київ : Основи, 2006. 1464 с.

Луцький Р. П., Гаврилишин П. М. Позитивне право як вияв раціонального співвідношення волі держави та її громадян: політико-правовий аспект. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: журнал. Серія Право. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2022. Вип. 14 (26). С.39–45.

Любохинець, Л. С. Історія політичних та економічних вчень: навч. посібник / Л. С. Любохинець, В. М. Шавкун, Л. М. Бабич. Рек. МОН. К. : ЦУЛ, 2013. 294 с.

Цюрупа, М. В. Історія політичних і правових вчень: курс лекцій / М. В. Цюрупа, В. С. Ясинська. Рек. МОН. К. : Кондор-Видавництво, 2014. 270 с.

Законодавчі акти, нормативні документи, інструктивні, методичні матеріали та рекомендації міністерств і відомств:

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

Нормативно-правова база України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>

Наукова бібліотека ПНУ. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра міжнародних відносин м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 1, каб. 103. Тел.: +80342 75-20-27 Email: https://kmy.pnu.edu.ua/ Ст. лаборант кафедри: Богачик-Дідович Юлія Ярославівна Сторінки в соцмережах: https://www.facebook.com/pnuir https://instagram.com/pnu_international_relations?igshid=MDM4ZDc5MmU=
Викладач	 Гаврилишин Петро Михайлович Кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин
Контактна інформація викладача	+80342 75-20-27 petro.gavrylyshyn@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від

	06.04.2021 р.
Виконання завдання пізніше Встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.).
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали , пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.).

Викладач

Гаврилишин П.М.